

Podkarpacki Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

Wyniki planowania odmian w doświadczeniach porejestrowych w województwie podkarpackim

Rzepak jary

2024

mgr Mirosław Helowicz
Dyrektor SDOO Przecław

Stacja Koordynująca PDO w województwie podkarpackim
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu
39 – 320 Przecław
tel. 17 5813194

Opracował :
mgr inż. Maciej Hołowacz

*Informacja zawiera wyniki plonowania odmian w doświadczeniach prowadzonych w województwie podkarpackim w ramach
Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego.
Kolejność odmian przyjęto według grup (odmiany populacyjne i odmiany mieszańcowe*

LOZ – odmiana zalecana do uprawy na obszarze województwa
F₁ – odmiana mieszańcowa
wzorzec – średnia plonowania wszystkich badanych odmian
CCA – Odmiana z Katalogu Unijnego
kk- odmiana tolerancyjna na kiłę

Publikacja chroniona prawem wydawcy; każda reprodukcja całości lub jej części
wymaga zgody wydawcy

Wydawca: SDOO Przecław
druk: SDOO Przecław

Uwagi ogólne

Rzepak jary charakteryzuje się mniejszą popularnością w porównaniu do rzepaku ozimego. Forma jara rzepaku wymaga dobrych gleb i udaje się najlepiej w rejonach o zwiększonej ilości opadów w okresie wegetacji. Najlepszym przedplonem dla rzepaku jarego są rośliny okopowe, a szczególnie ziemniaki, a także rośliny pastewne i przemysłowe, z wyłączeniem roślin krzyżowych. Rzepak jary w przypadku gleb pszennych może być również uprawiany po zbożach. Nie zaleca się uprawy tej rośliny po buraku cukrowym (rośliny kapustowate są żywicielami mątwika burakowego), jak również po wymarznętym rzepaku ozimym. Rzepak jary charakteryzuje się większą niż rzepak ozimy wrażliwością na występowanie chorób czy szkodników. Zbyt wczesne siewy, w związku z występującymi niskimi temperaturami, mogą w znacznym stopniu opóźnić wschody i wyrównanie roślin oraz wpływać na zwiększenie ryzyka porażenia przez zgorzel siewek. W zależności od regionu kraju optymalny termin siewu rzepaku jarego przypada w końcu marca lub na początku kwietnia. Forma jara rzepaku wymaga dobrych gleb i udaje się najlepiej w rejonach o zwiększonej ilości opadów w okresie wegetacji. Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2023 zakwalifikowano zaledwie 29 ha plantacji nasiennych, tylko trzech krajowych odmian rzepaku jarego Gustaw i Fantom, i Laur. W roku 2024 do Krajowego rejestru wpisano jedną odmianę rzepaku jarego – Invigor 305 PS. Natomiast skreślono z KR, na wniosek zachowujących jedną odmianę Lava. Aktualnie zarejestrowanych jest 12 odmian, 7 populacyjnych i 5 mieszańcowych. Wśród nich jest 7 odmian krajowych i 5 zagranicznych. Wpisane do Krajowego rejestru odmiany wykazują zróżnicowanie ważniejszych cech wartości gospodarczej, takich jak plon nasion oraz jego jakość, a także wczesność, wysokość roślin, odporność na wyleganie oraz porażenie przez zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych. Wykaz wszystkich odmian rzepaku jarego wpisanych do Krajowego rejestru oraz dwóch pochodzących ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), niewpisanych do KR lecz badanych w doświadczeniach PDO w roku 2023. Odmiany zestawiono w dwóch grupach – populacyjne i mieszańcowe. Wyniki ważniejszych cech rolniczo-użytkowych odmian pochodzą zarówno z doświadczeń PDO, jak i doświadczeń rejestrowych (odmiany nowe). W województwie podkarpackim w ramach PDO w 2024 roku prowadzono doświadczenia polowe z rzepakiem jarym w dwóch miejscowościach. Badano 7 odmian w Skołoszowie; na glebach dobrych i w Nowym Lublińcu na glebach lekkich. Doświadczenia założono w oparciu o metodykę opracowaną przez COBORU, na jednym poziomie agrotechniki w trzech powtórzeniach. W badaniach i ocenie odmian wyniki odnoszone są do wzorca, którym jest średnia z wszystkich badanych odmian.

Wyniki doświadczeń

W obu miejscowościach doświadczenie założono w I dekadzie kwietnia. W Skołoszowie i Nowym Lublińcu warunki termiczno- wilgotnościowe po siewie były dobre co przełożyło się na dobre, wyrównane wschody. Wysokie temperatury w fazie pąkowania i kwitnienia sprzyjały dużej presji słodyszka. Niedostateczna ilość wody w okresie kwitnienia miała wpływ na wzrost i rozwój roślin. Efektem tego było zasychanie i zrzucanie kwiatostanów co w konsekwencji wpłynęło na zawiązywanie łuszczyń i uzyskany plon. Okres dojrzewania i zbioru odbywał się w obu miejscowościach przy słonecznej cieplej pogodzie. W 2024 roku średni plon nasion rzepaku jarego w Skołoszowie 16,1 dt/ha, w Nowym Lublińcu 17,7 dt/ha. W Skołoszowie najlepiej plonowała odmiana populacyjna Laur (106 %), z odmian mieszańcowych: Invigor 305 PS F1 (106%), Lakritz F1 (105%). W Nowym Lublińcu z odmian populacyjnych najlepiej plonowała odmiana populacyjna Laur (98%), z mieszańcowych najwyższy plon uzyskała odmiana Lumen F1 (115%) i Lakritz F1(115%). W obecnym roku presją chorób powodowanych patogenami pochodzenia grzybowego była znikoma w obu miejscowościach. Dokładną analizę warunków polowych i ważniejszych cech rolniczo-użytkowych zawierają tabele 2-7.

Tabela 1. **Rzepak jary**. Odmiany badane. Rok zbioru 2024.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do K R. Odmian w Polsce	Rok wpisania do LOZ	Kod kraju pochodzenia	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce.	
Odmiany populacyjne						
1	Gustaw	2020		PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o., Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL 99-307 Strzelce	
2	Fantom	2021		PL		
3	Laur	2022	2025	PL		
Odmiany mieszańcowe						
4	Lumen	F1	2016	2018	DE	Saaten Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
5	Lakritz	F1	2020	2023	DE	
6	Invigor 305 PS	F1	2024		US	BASF Polska sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 142 b, 02-305 Warszawa
7	Lagoon CCA	F1				Saaten Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

F₁ – odmiana mieszańcowa.

LOZ – odmiana zalecana do uprawy na obszarze województwa podkarpackiego w 2023 roku

Kol. 2: KR - Krajowy rejestr, CCA-Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 2. **Rzepak jary**. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2024.

Miejscowość		ZDOO Skołoszów	ZDOO Nowy Lubliniec
Powiat		Jarosław	Lubaczów
Kompleks rolniczej przydatności gleby		II	IV B
Klasa bonitacyjna gleby		II a	IV b
pH gleby w KCl		6,1	6,1
Przedplon		Burak cukrowy	Pszenica jara
Data siewu		08.04.2024	04.04.2024
Obsada nasion		100	100
Data zbioru		02.08.2024	24.07.2024
N	(kg/ha)	77	95
P₂O₅	(kg/ha)	40	60
K₂O	(kg/ha)	60	90
SO₃	(kg/ha)	14	36
Nawożenie dolistne prepa-paratami wieloskładnikowymi	(%)	nie stosowano	Plonvit rzepak -1,5 l
Zaprawa nasienna	(nazwa)	zaprawiono centralnie	zaprawiono centralnie
Herbicyd	(nazwa,dawka/ha)	Command 480 EC 0,2 l	Metazanex 500 SC 2,0 l Command 480 EC 0,2 l
Insektycyd	(nazwa,dawka/ha)	Karate Zeon 050 CS 0,15l Carnadine 200 SL 0,25 l 2x Mospilan 20 SP 0,125 kg Sivanto Energy 85 EC -0,75 l Marvik Vita 240 EW - 0,2 l	Sivanto Energy 85 EC - 0,75 l Cyperkill Max 500 EC - 0,05 l Carnadine 200 SL - 0,3 l
Fungicyd	(nazwa,dawka/ha)	-	Propulse 250 SE 1 l/ha
Inne	(nazwa,dawka/ha)	Asahi SL 0,6 l	-
Desykacja	(nazwa,dawka/ha)	-	-

Tabela 3. **Rzepak jary**. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2024.

Lp.	Cecha		Skółośzów	ZDOO Nowy Lubliniec
1	Termin kwitnienia – początek	(dzień, m-c)	30.05.2024	26.05.2024
2	Termin kwitnienia – koniec	(dzień, m-c)	16.06.2026	13.06.2024
3	Termin dojrzałości technicznej	(dzień, m-c)	16.07.2024	08.07.2024
4	Termin dojrzałości do zbioru kombajnem	(dzień, m-c)	24.07.2024	19.07.2024
5	Wysokość roślin	(cm)	124	112
6	Ocena wylegania	(skala 9 ^o)	7,8	6,7
7	Pękanie łuszczyń	(%)	0	0
8	Brakujące łuszczyzny	(%)	4,0	8,8
9	Porażenie przez choroby: - mączniakiem rzekomym	(skala 9 ^o)	5,6	8,1
10	- mączniakiem prawdziwym	(skala 9 ^o)	0	0
11	- czernią krzyżowych	(skala 9 ^o)	9,0	7,2
12	Wilgotność nasion przy zbiorze	(%)	8,2	9,1
	Plon nasion	(dt z ha)	16,1	17,7

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian.

Skala 9°: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – oznacza stan najmniej korzystnyTabela 4. **Rzepak jary**. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach. Rok zbioru: 2024.

Lp.	Odmiana	Skółośzów	Nowy Lubliniec	Zawartość w nasionach	
				tłuszczu % s.m.	glukozyolanów $\mu\text{M/g}$
	Wzorzec, dt z ha	16,1	17,7	41,3	7,3
1	Gustaw	85	84	42,5	6,9
2	Fantom	103	90	41,5	7,8
3	Laur	106	98	41,3	6,6
4	Lumen F ₁	97	115	41,7	6,8
5	Lakritz F ₁	105	115	40,6	7,9
6	Invigor 305 PS F ₁	106	94	40,3	7,5
7	Lagoon CCA F ₁	98	104		

Wzorzec: średnia wszystkich badanych odmian

Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach. COBORU - 2023

Tabela 5. **Rzepak jary**. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2024, 2023, 2022.

Lp.	Odmiana	2024	2023	2022	2023-2024	2022-2024
	Wzorzec, dt z ha	16,9	19,9	29,1	18,4	22,0
1	Gustaw	85	94	100	90	93
2	Fantom	97	89	99	93	95
3	Laur	102	93	102	98	99
4	Lumen F1 F ₁	106	104	103	105	104
5	Lakritz F1 F ₁	110	107	102	109	106
6	Invigor 305 PS F ₁	100				
7	Lagoon CCA F ₁	101				
	Liczba doświadczeń	2	2	2	2	6

Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych

F₁ – odmiana mieszańcowa

Tabela 6. **Rzepak jary**. Porażenie odmian przez czerń krzyżowych (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2024, 2022-2024.

Lp	Odmiana	Liczba lat badań	Czerń krzyżowych		Mączniak prawdziwy	
			2024	2022-2024	2024	2022-2024
Wzorzec, (Skala 9°)			7,2	7,2	7,1	6,9
1	Gustaw	3	0,5	0,5	0,1	-0,5
2	Fantom	3	-0,2	0,1	-1,3	-1,3
3	Laur	3	0,5	0,2	-0,8	-0,3
4	Lumen F1	F ₁	3	-0,2	0,1	0,5
5	Lakritz F1	F ₁	3	-0,2	-0,1	-0,3
6	Invigor 305 PS	F ₁	1	0,1	0,2	
7	Lagoon CCA	F ₁	1	-0,5	-0,4	
Liczba doświadczeń			1	6	2	6

Wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń, w których dana choroba wystąpiła.

Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych

F₁ – odmiana mieszańcowa

Liczba doświadczeń dla okresu 2022-2024 odnosi się do odmian badanych trzy lata, dla odmian badanych dwa lata jest odpowiednio mniejsza.

Tabela 7. **Rzepak jary**. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2024, 2022-2024.

Lp.	Odmiana	L-ba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Ocena wylegania	
			2024	2022 -2024	2024	2022-2024
Wzorzec			118	116	7,3	6,9
1	Gustaw	3	5	4	0,4	-0,3
2	Fantom	3	5	3	- 0,5	-0,4
3	Laur	3	-4	-1	-0,8	-0,3
4	Lumen F1	F ₁	3	-1	-0,1	-0,4
5	Lakritz F1	F ₁	3	-1	0,6	0,4
6	Invigor 305 PS	F ₁	1	3	-0,3	
7	Lagoon CCA	F ₁	1	-6	0,6	
Liczba doświadczeń			2	6	2	6

Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych

Wyleganie: Wyniki pochodzą z jednego roku w skali 9°

F₁ – odmiana mieszańcowa

Charakterystyka odmian wpisanych do Krajowego Rejestru w 2024 roku wg.COBORU- LOO 2024

Invigor 305 PS (d. 1EN0034) - odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość mała, glukozyolanów średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion większa od średniej. Termin początku kwitnienia średni, dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego. Rośliny średnio wysokie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych – średnia.

Przedstawiciel hodowcy: BASF Polska sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 142b, PL -02-305 Warszawa